

Bijlage 3

**Ecologische beoordeling van herinrichting
twee percelen te Bontebok**

Ecologische beoordeling van herinrichting twee percelen te Bontebok (gemeente Heerenveen)

Opdrachtgever Gemeente Heerenveen
Referentie Vries, E.W. de, 2015. Ecologische beoordeling van herinrichting twee percelen te Bontebok (gemeente Heerenveen). A&W-notitie 2510. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode 2510bon
Status Definitief
Datum 11 december 2015
Projectleider E.W. de Vries
Autorisatie R.J. Strijkstra



Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur



Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl



Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied (foto's A&W 2015)

1. Inleiding

De gemeente Heerenveen bereidt de bestemmingsplanwijziging voor in verband met de herinrichting van twee percelen te Bontebok. Op dit moment bevinden de plannen zich in een fase van voorbereiding. Er is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen of de uitvoering van de plannen voor de herinrichting een conflict kunnen veroorzaken met de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. De gemeente Heerenveen heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van het onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Natuurnetwerk Nederland, voorheen EHS) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Dit onderzoek is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites). Ten tweede is op 2 december 2015 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd naar de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van wettelijk beschermde natuurwaarden in het plangebied. De resultaten van dit onderzoek zijn in onderhavige rapportage opgenomen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

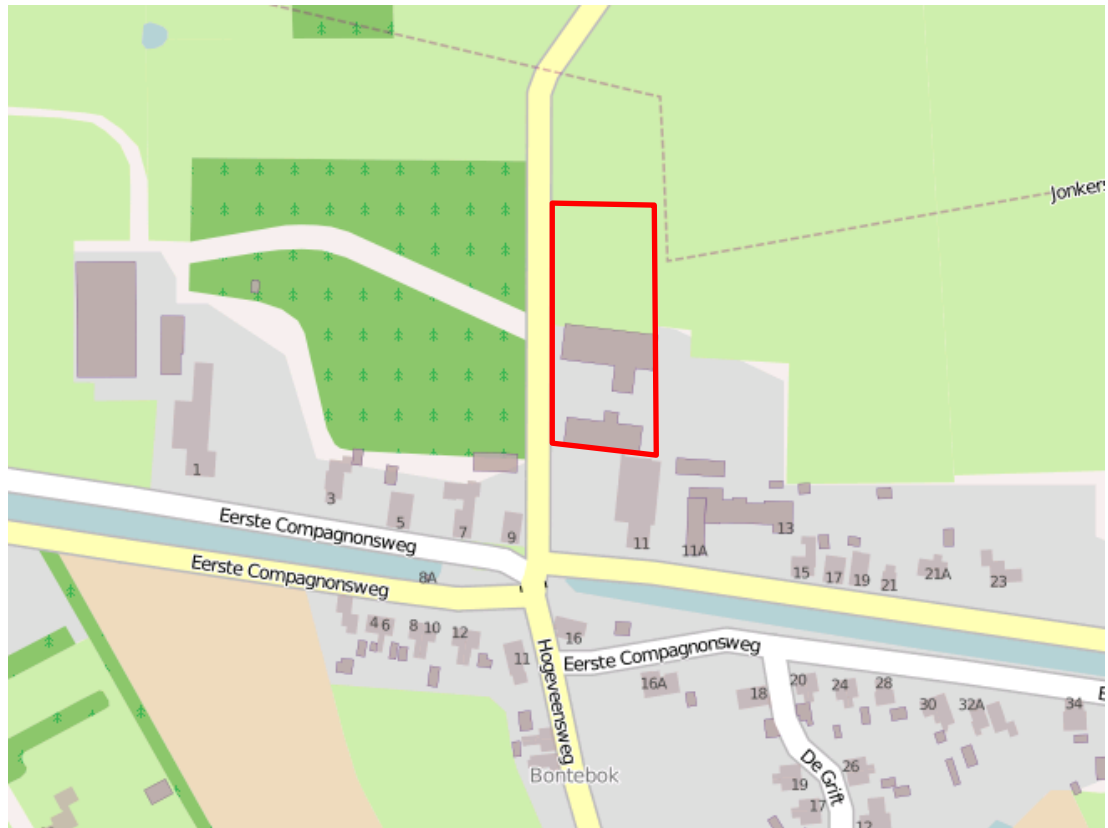
Het plangebied ligt in de oksel van de kruising van de Eerste Compagnonsweg en de Bonteboksleane in Bontebok (gemeente Heerenveen) en is weergegeven in figuur 1. Het plangebied is in gebruik voor agrarische doeleinden met op het zuidelijke deel een aantal stallen en gebouwen. Het noordelijke deel is in gebruik als weide (grasland). In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Op het zuidelijke perceel is enige opgaande begroeiing aanwezig in de vorm van bomen.

De plannen bestaan uit het slopen van twee stallen op het zuidelijke perceel en het realiseren van een woning op het noordelijke perceel. Er wordt geen opgaande begroeiing verwijderd.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat de planlocaties geen deel uitmaken van het NNN, Natura 2000-gebieden of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de beoogde herinrichting van invloed is op beschermde gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende natuurwaarden.

Om deze redenen wordt geconcludeerd dat de beoogde herinrichting op de twee percelen niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.



Figuur 1. Ligging van het plangebied in Bontebok, rood omlijnd (bron: OpenStreetMap.nl).

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). Met de ligging van het plangebied op de grens tussen de bebouwde kom van Bontebok en (vooral) agrarisch gebied is de aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet niet uit te sluiten. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde herinrichtingsplannen.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat uit een grotendeels bebouwd perceel en een perceel agrarisch grasland. Onder dergelijke omstandigheden zijn de mogelijkheden voor natuurwaarden beperkt. Het is daarom onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting:

- planten
- ongewervelde diersoorten
- vissen
- reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.

- De (uitstralende) effecten van de ingreep zijn zo beperkt, dat een overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde is.
- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van deze soorten zit een grote afstand of bestaat een (ecologische) barrière.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de bovengenoemde vier soortgroepen.

4.2 Amfibieën

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is het uitgesloten dat er voortplantingsplaatsen van amfibieën aanwezig zijn. Het is echter niet uit te sluiten dat het plangebied worden gebruikt als foerageergebied of overwinteringsplaats van amfibieën. Gezien de verspreidingsgegevens van amfibieën (Van Delft *et al.* 2014) en de aanwezige biotopen, worden hier alleen licht beschermde amfibieënsoorten verwacht. Het is onwaarschijnlijk dat juridisch zwaarder beschermde amfibieënsoorten in het plangebied voorkomen, omdat voor dergelijke soorten geschikt biotoop ontbreekt.

De herinrichting heeft waarschijnlijk een beperkt tijdelijk effect op een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde amfibieënsoorten. Voor licht beschermde soorten geldt bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. De uitvoering van de plannen veroorzaakt om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van amfibieën.

4.3 Vogels

In het plangebied is beperkt ruimte aanwezig voor broedende vogels doordat het grotendeels uit beweid grasland en verharding (gebouwen en bestrating) bestaat. In de aanwezige begroeiing in het plangebied en de omgeving daarvan is het aannemelijk dat daar jaarlijks vogels van stad en park tot broeden komen, zoals Houtduif, Merel, Zwartkop, Winterkoning en Roodborst. In het plangebied zijn geen nesten van roofvogels en kraaiachtigen aanwezig. Gezien de aanwezige bebouwing en de aangrenzende Bonteboksleane worden in het gebied geen weidevogels verwacht.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient dan tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld snoeihout gelijk af te voeren of goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats bijvoorbeeld. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26

augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen.

Van de soorten op die lijst kunnen Huismus en Gierzwaluw geschikte nestplaatsen vinden in bebouwing. De te slopen stallen hebben daken van golfplaat en geen richels waarop Huismussen kunnen broeden. Bovendien werden in het plangebied geen Huismussen waargenomen tijdens het veldbezoek. Andere soorten waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd worden niet verwacht. Om deze redenen is geconcludeerd dat in het plangebied geen jaarrond beschermde nestplaatsen aanwezig zijn. Het is bovendien onwaarschijnlijk dat eventueel in de omgeving aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen en hun functionele leefomgeving worden beïnvloed door de uitvoering van de plannen.

Conclusie vogels

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord.

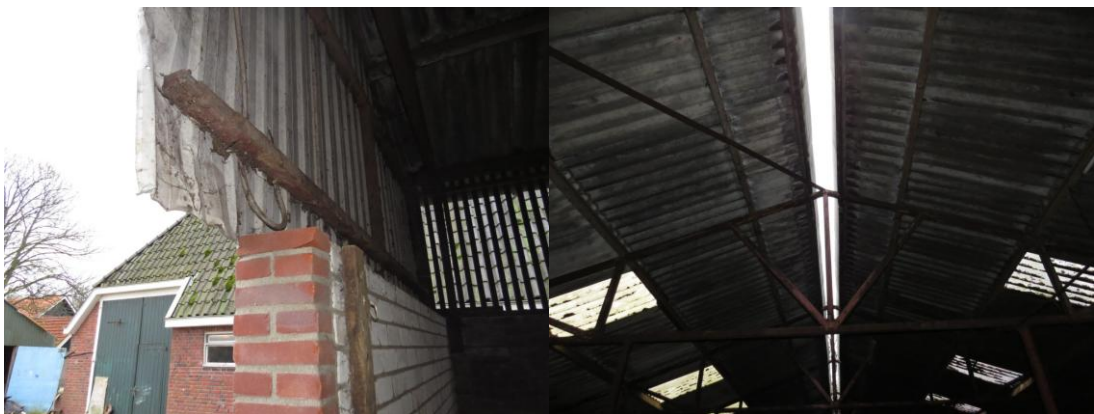
4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn beschreven in § 4.5.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor, namelijk Watervleermuis, Gewone grootvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone baardvleermuis, Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (Melis 2012). Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. De stallen in het plangebied hebben steeds muren zonder spouw, daarboven bestaan de wanden uit golfplaat en open houtwerk (foto 3). Het dak bestaat uit eveneens uit golfplaat met een open nok (foto 4). Gezien deze omstandigheden is het uitgesloten dat in de stallen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Hoewel de kans op verblijfplaatsen in de aanwezige bomen klein wordt geacht, vanwege de staat waarin zij verkeren, kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen hier niet worden uitgesloten. Omdat de bomen worden behouden, is er geen sprake van directe effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen.



Foto's 3 en 4. Details van de wanden en dak van de stallen in het plangebied (foto's A&W 2015)

Foerageergebied

Het plangebied maakt waarschijnlijk deel uit van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten, maar het is onwaarschijnlijk dat het een essentieel deel van het foerageergebied betreft. Het is mogelijk dat door de uitvoering van de plannen de kwaliteit van dit foerageergebied tijdelijk enigszins wordt verminderd. Voor de betreffende soorten is in de omgeving echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Om deze redenen mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. De enige geleidende structuur bij het plangebied is de Bonteboksleane. Omdat aan deze weg en de beplanting erlangs geen ingrepen worden uitgevoerd, zijn er geen negatieve effecten op eventueel aanwezige vliegroutes van vleermuizen te verwachten.

Conclusie vleermuizen

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd, dat de sloop van de stallen en de bouw van de woning geen knelpunt veroorzaken met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

4.5 Overige zoogdiersoorten

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied de zwaar beschermde Boomarter, Das en Waterspitsmuis, de middelzwaar beschermde Steenarter en Eekhoorn, en enkele licht beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals Haas, Egel, Mol en verschillende (spits)muisensoorten (Melis 2012). Andere middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten komen niet voor in de omgeving.

Gezien de ligging van het plangebied en de daar aanwezige biotopen is het uitgesloten dat hier Boomarter, Das en Waterspitsmuis voorkomt. De plannen stuiten daarom niet op een knelpunt met de Flora- en faunawet ten aanzien van zwaar beschermde zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen).

Eekhoorn is voornamelijk een soort van grotere bosgebieden, maar in gebieden met grotere dichtheden komen ze ook voor in tuinen in meer stedelijke omgeving. In het plangebied is weinig opgaande begroeiing aanwezig, waarin tijdens het veldbezoek geen nesten van deze soort zijn waargenomen. Het is onwaarschijnlijk dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van Eekhoorn. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting van de percelen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van deze soort.

De middelzwaar beschermde Steenarter heeft zijn verspreidingsgebied de afgelopen tientallen jaren flink uitgebreid en schuwt daarbij menselijke omgeving niet. In het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van deze soort aanwezig, maar het kan wel dienen als deel van het foerageergebied. De herinrichting heeft naar verwachting nauwelijks of geen effect op het functioneren van het foerageergebied van de Steenarter. Er is in de omgeving ruim voldoende alternatief foerageergebied voorhanden, zodat de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van deze soort blijft gewaarborgd. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van deze Steenarter.

Het is aannemelijk dat voor enkele licht beschermde zoogdiersoorten het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied, zoals Egel, Wezel en enkele (spits)muisensoorten. Door de uitvoering van de plannen wordt mogelijk (tijdelijk) een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdiersoorten verstoord. Voor licht beschermde diersoorten geldt bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. De uitvoering van de plannen veroorzaakt om

deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

Conclusie 'overige zoogdiersoorten'

De herinrichting van de twee percelen veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van 'overige zoogdiersoorten'.

5. Conclusies

Op basis van het bovenstaande leidt deze ecologische beoordeling tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

De sloop van de stallen en de bouw van de woning veroorzaken geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Natuurnetwerk Nederland en overige gebiedsbescherming).

Soortbescherming

De herinrichting van de twee percelen veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (paragraaf 4.3).

Literatuur

Delft, J.J.C.W. van, A. de Bruin & P. Frigge 2014. Waarnemingenoverzicht 2013. Bijlage bij RAVON 55, jaargang 16 nummer 4. RAVON, Nijmegen.

Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas.nl Friesland.